

Sendandi: Stjórn Félags um menntarannsóknir (FUM)

Umsögn um Þingskjal nr. 87/2023–2024. Tillaga til þingsályktunar um breytingar á aðalnámskrá grunnskóla.

Stjórn Félags um menntarannsóknir gerir athugasemdir við það að Þingsályktartillaga 52 frá árinu 2022 sé lögð fram aftur sem Þingsályktunartillaga 87 árið 2024, án þess að nokkuð hafi verið tekið tillit til þeirra mörgu og alvarlegu athugasemda sem um hana bárust.

Stjórn Félags um menntarannsóknir er móttfallin þingsályktunartillögu um breytingar á aðalnámskrá grunnskóla um að innleiða hugmyndafræði verkefnisins *Kveikjum neistann* og gera þær breytingar á aðalnámskrá grunnskóla að lögð verði áhersla á bókstafa-hljóðaaðferð við lestrarkennslu og að innleiða stöðumatspróf, lesskilningspróf og mat á skriflegum texta. Gerð er athugasemd við að fyrirfram sé valið ákveðið rannsóknarsetur um innleiðingu verkefnisins. Það er í andstöðu við gagnsæja stjórnsýslu. Stjórn Félags um menntarannsóknir gerir eftirfarandi athugasemdir við einstaka liði:

Liður a: Samkvæmt nágildandi Aðalnámskrá grunnskóla gegna kennarar lykilhlutverki í öllu skólastarfi og byggist gæði menntunar og árangur skólakerfisins fyrst og síðast á vel menntaðri og áhugasamri fagstétt kennara. Fagmennska þeirra grundvallast á sérfræðilegri starfsmenntun, þekkingu, viðhorfum og siðferði starfsins og er á ábyrgð kennara að útfæra á faglegan hátt í kennslu sinni og öðru skólastarfi fyrirmæli menntalaga og þá stefnu sem birtist í aðalnámskrá. Við teljum að treysta eigi kennurum til að meta þarfir sinna nemenda og velja þær aðferðir í lestrarkennslu sem henta best og því ekki við hæfi að festa í aðalnámskrá eina aðferð umfram aðra. Því teljum við tillöguna ekki í anda nágildandi aðalnámskrá og rýra traust á fagmennsku og sjálfræði kennara í störfum.

Liður b: Samkvæmt nágildandi Aðalnámskrá grunnskóla er mat á árangri og framförum barna og ungmenna reglubundinn þáttur í skólastarfi, órjúfanlegur frá námi og kennslu. Megintilgangur námsmats er að veita leiðbeinandi upplýsingar um námið og hvernig markmiðum þess verður náð. Tryggja þarf að allt námsmat sé þannig úr garði gert að það meti það sem það á að meta á áreiðanlegan hátt. Að innleiða stöðumatspróf með bókstafa-hljóðaaðferð, lesskilningspróf og mat á skriflegum texta sem ekki er staðlað kemur ekki í stað þeirra matstækja sem skólar nota í dag og koma að góðum notum. Leggja ætti áherslu á að auka framboð á góðum stöðuprófum sem kennarar geta valið að nýta til að meta stöðu sinna nemenda. Menntamálastofnun og nú Miðstöð menntunar- og skólaþjónustu vinnur að þróun prófasafns og hefur þeirri þróun ekki verið lokið vegna vanfjármögnunar. Við leggjum til að stutt verði enn frekar við þá þróun þar sem víðtækt samráð var haft við aðila úr skólasamfélaginu við þá vinnu.

Liður c: Þessi liður tillögunnar bætir engu við það sem þegar er í lögum og aðalnámskrá. Í 2. grein laga um grunnskóla er lögð áhersla á það meginhlutverk grunnskólans að stuðla að alhliða þroska allra nemenda. Í þessu felst krafan um að nám sé á forsendum hvers og eins nemanda og fari fram í hvetjandi námsumhverfi þar sem hann finnur til öryggis og fær notið hæfileika sinna. Því er brýnt að styðja stjórnendur og starfsfólk skóla til að framfylgja lögum og ákvæðum nágildandi aðalnámskrá grunnskóla.

Stjórn Félags um menntarannsóknir gerir alvarlegar athugasemdir við að vísindalegt gildi verkefnisins hefur ekki verið metið að ráði enda ekki farið í gegnum umsóknarferli samkeppnissjóða eða opinbert útboðsferli. Telur stjórn Félags um menntarannsóknir að þær breytingar sem lagðar eru til í tillögunni séu hvorki tímabærar né bæti lestrarkennslu í skólum landsins og ættu ekki að ná fram að ganga.

Stjórn Félags um menntarannsóknir:
Anna Magnea Hreinsdóttir, formaður
Halldóra Pétursdóttir
Jenný Dagbjört Gunnarsdóttir
Jóhann Örn Sigurjónsson
Sigríður Margrét Sigurðardóttir
Svava Björg Mörk
Tryggvi Brian Thayer